

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาโครงการ “การศึกษาการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐” มีวัตถุประสงค์ของ ๓ ประการ คือ เพื่อศึกษาการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำตามของคนพิการ รวมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามของคนพิการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการและคนพิการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี เชียงใหม่ ลำพูน และนครราชสีมา ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างรวม ๙ กลุ่ม ได้แก่ ๑) คนพิการทั้งที่ทำงานและไม่ได้ทำงานในสถานประกอบการ จำนวน ๓๐๐ คน ๒) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการทั้งที่จ้างและไม่จ้างงานคนพิการ จำนวน ๑๒๐ คน ๓) ผู้ดูแลคนพิการ จำนวน ๖๐ คน ๔) หน่วยงานของรัฐหรือผู้แทน (ส่วนกลาง) ระดับกรม รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๗ หน่วยงาน ๕) หน่วยงานราชการระดับจังหวัด จำนวน ๓๐ หน่วยงาน ๖) องค์กรคนพิการ จำนวน ๑๘ คน ๗) ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน ๔ คน และ ๘) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านคนพิการ จำนวน ๓ คนรวมทั้ง ๙) สถานประกอบการตัวอย่างในการจ้างงานคนพิการ คือ บริษัท บิ๊กซีเซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) อีก ๑ แห่ง โดยมีเครื่องมือในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง และ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบไม่มีโครงสร้าง และประเด็นการสนทนากลุ่ม และได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยมีผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

จากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ทุกกลุ่มส่วนมากยังไม่เข้าใจ มาตรา ๓๓, ๓๔ และ ๓๕ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างละเอียดทำให้การจ้างงานคนพิการจึงไม่มากเท่าที่ควร ประกอบกับคนพิการที่จะสมัครทำงานในสถานประกอบการมีจำนวนน้อยและไม่ตรงกับคุณสมบัติของตำแหน่งงาน เนื่องจากคนพิการส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำและยังไม่มีเตรียมความพร้อมทักษะในการทำงานและคนพิการบางประเภทไม่สามารถทำงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐได้ คนพิการส่วนใหญ่ใช้บริการองค์กรคนพิการในพื้นที่มากกว่าหน่วยงานของรัฐในการหางานทำ ทั้งนี้เพราะยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่รับผิดชอบในเรื่องนี้แม้จะได้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ แต่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดก็ทำงานหลายด้านบางแห่งก็ถือว่าเป็นงานฝากจึงไม่ได้ให้ความสนใจเท่าที่ควร ลูกจ้างกองทุนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการที่ส่งมาประจำสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยังไม่ทราบหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน บางจังหวัดจึงถูกใช้ไปทำงานอย่างอื่น การบูรณาการระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับกระทรวงแรงงานยังไม่ชัดเจน มีลักษณะเป็นการประสานงานมากกว่าการมีส่วนร่วม การออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๓๓ และ ๓๔ ไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการได้แสดงความคิดเห็น ส่วนมาตรา ๓๕ ยังไม่มีการกำหนดรายละเอียดในการได้สัมปทาน หน่วยงานของรัฐในส่วนกลางมีการจ้างงานคนพิการเฉพาะส่วนราชการที่มีขนาดใหญ่และยังไม่มี ความเข้าใจอย่างละเอียดถึงกฎหมายดังกล่าว โดยเฉพาะ รัฐวิสาหกิจจะเลือกจ่ายเงินเข้ากองทุนส่งเสริม

และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ มากกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่มี การจ้างงานคนพิการหรือมีการจ้างงานน้อยและผู้บริหารบางแห่งยังไม่ทราบว่า มีกฎหมายให้จ้างงานคนพิการ หรือทราบแต่ไม่ละเอียด

สำหรับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น จากการศึกษาพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่เลือกปฏิบัติตามในมาตรา ๓๔ การจ่ายเงินชดเชยเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดในการ ปฏิบัติตามกฎหมายและมีค่าใช้จ่ายคงที่ รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมายในมาตรา ๓๓ การจ้างงาน คนพิการตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด และการปฏิบัติตามกฎหมายในมาตรา ๓๕ การให้สัมปทานหรือ ความช่วยเหลือใด ๆ แก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการในการประกอบอาชีพได้รับการนำไปใช้น้อยที่สุด และ พบว่าคนพิการที่ไม่ได้ทำงานในสถานประกอบการส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะทำงานในสถาน ประกอบการ

จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ที่ ๑ ที่ศึกษาถึงการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งการสรุปผลในส่วนนี้ทำให้ทราบถึง ข้อมูลของการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจำแนกตามประเด็นที่ สำคัญของการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีดังนี้

๑. ด้านการรับรู้สิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

จากการศึกษาพบว่าคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ เจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานระดับจังหวัด หรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และสถานประกอบการส่วนใหญ่ทราบรายละเอียดเพียงผิวเผินเท่านั้น ยังไม่ทราบในรายละเอียดอย่างถ่องแท้ ในด้านวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และรายละเอียดรายมาตราที่เกี่ยวกับเรื่องของการจ้างงานคนพิการ โดยเฉพาะ บุคลากร/ข้าราชการทั่ว ๆ ไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาครัฐ ก็ยังมีความเข้าใจในตัวพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะมาตราหรือข้อที่ตนเองใช้ในงานเท่านั้น จึงไม่ ค่อยทราบในรายละเอียดมากนัก รวมทั้งไม่ทราบถึงการขับเคลื่อนกฎหมาย ส่วนสถานประกอบการ ภาคเอกชนมีการรับรู้และมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายฉบับนี้ในส่วนของมาตรา ๓๓ การจ้างงานคนพิการ ตามสัดส่วน และมาตรา ๓๔ การส่งเงินชดเชยเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่รับผิดชอบดูแลในงานส่วนนี้ แต่ในส่วนของมาตรา ๓๕ การให้สัมปทาน หรือความช่วยเหลือใด ๆ ด้านการประกอบอาชีพแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการนั้น สถานประกอบการมี ความเข้าใจน้อยมากทำให้สถานประกอบการนำมาตรานี้ไปใช้น้อยมากเช่นกัน นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ถึงแม้ว่าองค์กรคนพิการหรือผู้บริหารระดับนโยบายและผู้ทรงคุณวุฒิที่ส่วนใหญ่อยู่ในรายละเอียดของ กฎหมายดี แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียสำคัญซึ่งก็คือคนพิการและสถานประกอบการมีความรู้ ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานอย่างละเอียดและถูกต้องได้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายให้ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่ามีคนพิการประมาณร้อยละ ๓๐ ยังไม่รับรู้สิทธิเกี่ยวกับอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารที่

เห็นควรให้มีการสำรวจข้อมูลคนพิการและบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานให้สอดคล้องกันเพื่อให้การนำเอาข้อมูลไปใช้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนในด้านสิทธิในการบริการจัดหางานที่เหมาะสมกับความพิการของตนเอง สิทธิในการได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้น คนพิการส่วนใหญ่ยังไม่รับรู้ถึงสิทธิของตนเองในด้านนี้ ทำให้ไม่ได้รับการบริการในการจัดหางาน โดยช่องทางการรับรู้สิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้นคนพิการส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารผ่านองค์กรคนพิการ

องค์กรคนพิการยังกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการรับรู้สิทธิของคนพิการส่วนหนึ่งเป็นปัญหาของคนพิการเอง เนื่องจากขาดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังไม่มีศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือการรณรงค์ต่าง ๆ ในเรื่องของสิทธิของการมีงานทำหรือรายได้หรือการดูแลคนพิการได้มากเท่าที่ควร

๒. ด้านการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ ตามพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

จากการที่มีการรับรู้กฎหมายแต่ไม่เข้าใจอย่างละเอียดจึงมีผลให้หน่วยงานเหล่านี้มีปัญหาในเรื่องการประสานงานระหว่างภาครัฐด้วยกันเอง และการขาดเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานทำให้ไม่มีความชัดเจนของการปฏิบัติตามนโยบายว่าหน่วยงานใดควรทำหน้าที่หลักอะไรบ้าง คนพิการยังไม่การรับรู้และเข้าใจสิทธิของตนเองค่อนข้างน้อยและปัญหาสำคัญจะเป็นด้านข้อมูลข่าวสาร ทศนคติของคนพิการ คนพิการบางกลุ่มยังไม่สามารถรับรู้และเข้าใช้บริการบางอย่างได้ ประกอบกับปัญหาการไม่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการก็ทำให้เข้าไม่ถึงบริการของคนพิการ รวมถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านการประกอบอาชีพ และด้านสังคมที่รัฐจัดให้กับคนพิการนั้น ยังเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการขาดความรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการอีกด้วย ซึ่งมีผลต่อการพัฒนางานด้านคนพิการทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย

ในกลุ่มผู้ประกอบการภาคเอกชนส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกรมการจัดหางานหรือศูนย์จัดหางานคนพิการ หรือบางส่วนที่เคยติดต่อ แต่ไม่มีคนพิการมาสมัครงานก็ทำให้ไม่ทราบเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ ส่วนคนพิการเองส่วนใหญ่ทั้งได้ทำงานและไม่ได้ทำงานในสถานประกอบการไม่เคยได้รับการบริการจัดหางานและบรรจงานที่เหมาะสมจากกรมการจัดหางาน และกลุ่มคนพิการส่วนใหญ่ที่ไม่ได้ทำงานในสถานประกอบการไม่เคยใช้บริการกู้ยืมเงินจากกองทุนสงเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการจึงทำให้คนพิการดำรงชีวิตด้วยความยากลำบากมากขึ้น ถึงแม้ว่าหน่วยงานของรัฐได้จัดให้มีบริการตามสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำ ในด้านการบริการจัดหางานโดยสำนักงานจัดหางานจังหวัดมีโครงการนัดพบแรงงานอยู่เป็นประจำแต่เป็นการจัดงานนัดพบแรงงานเพื่อทำการจับคู่สถานประกอบการและผู้ที่ต้องการทำงานทั่วไป ทั้งคนปกติและคนพิการ และสถานที่ในการจัดงานนัดพบแรงงานแต่ละครั้งอยู่ไกลจากภูมิลำเนาของคนพิการทำให้คนพิการจำนวนน้อยที่ทราบเรื่องโครงการจัดพบแรงงาน และสามารถเดินทางไปร่วมงานได้ อีกทั้งการเดินทางไปร่วมงานนั้นไม่มีสิ่งรับรองการได้งานทำ ทำให้คนพิการต้องพิจารณาการเข้าร่วมงานของตนเองเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางในแต่ละครั้งมีจำนวนมาก สิทธิในการได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าทำงานในสถานประกอบการโดยศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด แต่หลักสูตรที่ทางศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดจัดอบรมนั้นส่วนใหญ่เป็นการอบรมเพื่อประกอบอาชีพอิสระ เช่น หัตถกรรม เกษตรกรรม มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นโครงการเพิ่มทักษะในการทำงานในสถานประกอบการ เช่น ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานยังมีข้อจำกัดในด้านจำนวนคนที่เข้ารับการฝึกอบรมต่อหลักสูตรต้องมีอย่างน้อย ๑๖ คน ซึ่งทำให้คนพิการที่จะใช้สิทธิในการ

เข้ารับการศึกษาที่มีน้อยมาก และเป็นผลทำให้ไม่ได้รับการจ้างงานในสถานประกอบการ แต่ในส่วนสิทธิในการขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระนั้นผู้พิการและผู้ดูแลคนพิการมีการรับรู้สิทธิและมีการใช้สิทธิพอสมควร แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างในการเข้าถึงสิทธิการขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอิสระในด้านของระเบียบการค้ำประกัน และจำนวนเงินสูงสุดในการขอกู้ เพียง ๔๐,๐๐๐ บาทนั้นไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพอิสระในปัจจุบัน

ตามวัตถุประสงค์ที่ ๒ ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งจำแนกตามประเด็นที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

๑) ด้านฐานข้อมูลคนพิการ

จากการศึกษาพบว่า ฐานข้อมูลคนพิการยังไม่ชัดเจนและครบถ้วนสมบูรณ์ ได้แก่ คนพิการจำนวนมากไม่ได้ลงทะเบียนเป็นคนพิการในระบบของสำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ฐานข้อมูลในการลงทะเบียนคนพิการไม่ได้ระบุความต้องการมีงานทำ ความสามารถในการทำงาน วุฒิการศึกษา ความสามารถในการเดินทางด้วยตนเอง และที่อยู่ปัจจุบัน และยังขาดการบูรณาการข้อมูลซึ่งกันและกันในหน่วยงานระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงแรงงาน ทำให้สถานประกอบการไม่สามารถจ้างงานคนพิการได้ครบตามกฎหมาย และยังไม่มีการจำแนกประเภทคนพิการกับตำแหน่งงานที่เหมาะสม หรือ คนพิการบางประเภทอาจทำงานไม่ได้

๒) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางของคนพิการ

ภาครัฐและสถานประกอบการยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางสำหรับคนพิการ เช่น ทางเท้าสำหรับคนตาบอด รถโดยสารสาธารณะสำหรับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหน่วยงานที่เป็นผู้ออกกฎหมายทำให้คนพิการไม่สามารถเดินทางจากบ้านไปยังสถานที่ทำงานได้ด้วยตนเอง อันเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นขององค์กรคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการที่มีความต้องการให้ภาครัฐและสถานประกอบการได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้เพื่อให้การเดินทางไปทำงานหรือประกอบกิจการเป็นไปอย่างราบรื่นและสะดวก

๓) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของคนพิการ

สถานประกอบการเองก็ยังไม่ได้เตรียมการเพื่อที่จะให้คนพิการเข้าทำงาน เช่น เรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เรื่องห้องน้ำคนพิการ ทางลาดขึ้น-ลง ลิฟท์ เรื่องที่พักภายในสถานประกอบการ ป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ สำหรับคนพิการ ล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ รวมทั้งเรื่องของตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของคนพิการที่ต้องการ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคนพิการ องค์กรคนพิการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นควรให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่คนพิการ เนื่องจากคนพิการบางประเภทต้องอาศัยเครื่องมือพิเศษในการทำงาน เช่น คนพิการทางการมองเห็น คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และคนพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เป็นต้น

๔) ด้านความพร้อมในการทำงานของคนพิการ

การศึกษาพบว่าคนพิการส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมในการทำงานในสถานประกอบการ เนื่องจากผู้พิการเองยังไม่ได้ได้รับการพัฒนา เช่น เรื่องของการเดินทาง วุฒิการศึกษา การพัฒนาฝีมือ ตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของคนพิการที่มีอยู่ โดยเฉพาะคนพิการที่เป็นมาแต่กำเนิดก็เช่นกันที่ยังขาดการพัฒนาและหน่วยงานภาครัฐยังไม่ได้แยกประเภทของคนพิการว่าที่ทำงานได้หรือที่ทำงานไม่ได้เลยมีจำนวนเป็นเท่าไร รวมทั้งทัศนคติของคนพิการเองที่ยังไม่กล้าออกสังคม อีกทั้งขาดการสนับสนุนทั้งจากครอบครัวและสังคม ทำให้คนพิการบางส่วนไม่ต้องการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของสถาน

ประกอบการและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้การจ้างงานคนพิการเป็นอยางมีประสิทธิภาพ และคนพิการมีความสามารถในการทำงานและมีความมั่นใจในตนเองในการออกมาทำงานในสถานประกอบการ

๕) ด้านการบูรณาการกัน ในหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ

ปัญหาการประสานงานระหว่างภาครัฐ การขาดเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน จากการที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นๆ จากรัฐในทุกๆด้าน โดยให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใด ให้มีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น ซึ่งทำให้การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสิทธิแก่คนพิการ ไม่ไปพร้อมๆกัน โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงานยังไม่มี การบูรณาการกันเท่าที่ควรจึงเป็นผลให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และหน่วยงานคนพิการในส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยงานของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติ จึงไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นในการสนทนากลุ่มของหน่วยงานภาครัฐ

๕.๒ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ ๓ ที่ต้องการเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ข้อเสนอในการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะทางดังนี้

๑.๑ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ รายละเอียดของกฎหมายในมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (พก.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของชีวิต (พม.) และกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ต้องร่วมมือกันเพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งประชาชนทั่วไปอย่างจริงจัง เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้เรื่องเกี่ยวกับคนพิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติตามกฎหมายสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำคู่มือในลักษณะคำถาม-คำตอบ การจัดสัมมนาระหว่างคนพิการ สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดโดยการให้ความสำคัญแก่องค์กรคนพิการในการที่จะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและคนพิการเนื่องจากคนพิการจะรับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางขององค์กรคนพิการมากที่สุด

๑.๒ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรจัดช่องทางให้คนพิการได้รับข่าวสารจากภาครัฐในหน่วยงานทั้งระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นเพื่อให้การรับรู้สิทธิและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการมีมากยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับตำบลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ เทศบาล) ที่อยู่ใกล้ภูมิลำเนาของคนพิการอันเป็นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่คนพิการ และคนพิการจะสามารถได้รับข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน

๑.๓ สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการระดับตำบลเพื่อให้บริการด้านการจัดหางาน การพัฒนาทักษะแรงงานของคนพิการเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าใช้บริการได้อย่างสะดวก เนื่องจากอยู่ในภูมิลาเนาของคนพิการ สามารถเดินทางไปได้สะดวก

๒) ข้อเสนอในการแกัปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการแกัไขปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้

๒.๑ สำนักงานสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรมีการสำรวจข้อมูลคนพิการให้ชัดเจน โดยจำแนกลักษณะงานที่คนพิการแต่ละประเภทสามารถทำได้ และความต้องการมีงานทำในสถานประกอบการ รวมถึงความสามารถในการเดินทางไปทำงานยังสถานประกอบการ และนำข้อมูลคนพิการนี้ไปบูรณาการกับข้อมูลความต้องการจ้างงานคนพิการของสถานประกอบการจากกรมการจัดหางาน และสามารถจับคู่สถานประกอบการและคนพิการให้มีการจ้างงานเกิดขึ้นได้มากขึ้น

๒.๒ หน่วยงานของรัฐควรมีการเตรียมความพร้อมโดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อคนพิการตั้งแต่เรื่องของการศึกษา โดยคนพิการควรได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับปริญญาตรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อที่ว่าจะได้มีวุฒิทางการศึกษาไว้สมัครเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐหรือสถานประกอบการของเอกชนได้ ส่วนเรื่องของการออกสังคมก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากคนพิการมีความอายต่อสังคมรอบด้านมาตั้งแต่ยังวัยเยาว์ ดังนั้นในการออกสู่สังคมในวัยแรงงานจึงเป็นเรื่องที่ยากมาก จนคนพิการไม่น้อยที่เป็นภาระแก่ครอบครัว ดังนั้นในปัจจุบันทั่วโลกจึงหันมาให้ความสำคัญที่ต้องการให้มองคนพิการว่าเป็นพลเมืองของประเทศ จึงมีความพยายามที่จะให้คนพิการมีการประกอบอาชีพทั้งอิสระหรือทำงานในสถานประกอบการ เพื่อที่จะได้ดูแลตนเองรวมทั้งดูแลครอบครัวได้ ไม่เป็นภาระของใคร ดังนั้นในเรื่องทักษะชีวิตนั้น รัฐก็ควรที่มีหลักสูตรนี้อยู่ในการเรียนปกติของคนพิการ อย่างเช่น การเรียนร่วมกับคนปกติก็นับว่าเป็นทางหนึ่งของการแกัไขปัญหานี้ แต่นอกจากนี้รัฐควรให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปให้มีความเข้าใจคนพิการว่าความแตกต่างเป็นเพียงเรื่องร่างกาย แต่จิตใจก็เป็นเหมือนคนธรรมดาทั่วไป และรัฐก็ควรเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติต่อคนพิการ เช่น การให้บริการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ควรให้ความเอาใจใส่เนื่องจากความไม่สะดวกต่าง ๆ กับคนพิการด้วยความเอื้ออาทร สิ่งที่สำคัญก็คือการเตรียมความพร้อมด้านทักษะในการทำงานที่เหมาะสมกับความพิการ โดยจะต้องร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เครื่องมือในการทำงานสำหรับคนพิการและสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานให้จัดหลักสูตรสำหรับคนพิการ โดยขจัดกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงานและหางบประมาณภาครัฐไม่พอเพียง ควรใช้งบประมาณจากกองทุนสงเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเข้าสนับสนุน

๒.๓ สถานประกอบการควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เรื่องห้องน้ำ ทางลาดขึ้น-ลง ลิฟท์ เรื่องที่พัก ป้ายบอกต่าง ๆ สำหรับคนพิการ รวมทั้งเรื่องของตำแหน่งงานที่ว่างของสถานประกอบการที่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของคนพิการที่ต้องการ เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่หลักของรัฐโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องระดับภูมิภาคและท้องถิ่นที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้และความกระจ่างแก่สถานประกอบการ ในเรื่องของการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่คนพิการ หรือเรื่องของการลดหย่อนภาษีในกรณีต่าง ๆ เพื่อให้สถานประกอบการเข้าใจและเลือกแนวทางในเรื่องของการจ้างงานคนพิการได้อย่างถูกต้อง และเป็นการจูงใจให้จ้างงานคนพิการซึ่งจะได้ผลดีกว่าการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ควรมีระบบการ

ขอความร่วมมือจากสถานประกอบการในการจ้างงานและฝึกทักษะไปในตัวด้วยแทนที่จะรับเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติและความสามารถเพียงพอแก่งานในสถานประกอบการเท่านั้น

๒.๔ หน่วยงานที่เป็นผู้ออกพระราชบัญญัติฉบับนี้และกฎกระทรวงทั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงแรงงานควรจะเป็นตัวอย่างทั้งในด้านการจ้างงานคนพิการ และการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายการจ้างงานคนพิการ มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วน โดยแต่งตั้งเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานในแต่ละโครงการเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงสิทธิ และใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่น ๆ จากรัฐในทุก ๆ ด้าน โดยให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใด ให้มีหน้าที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้นซึ่งทำให้การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมสิทธิแก่คนพิการดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน จึงควรให้หน่วยงานหลัก เช่น หน่วยงานย่อยหรือหน่วยในภูมิภาคของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับหน่วยงานย่อยหรือหน่วยงานในภูมิภาคของกระทรวงแรงงาน รวมทั้งองค์กรคนพิการควรร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อดูแลและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ควรจะรับฟังความคิดเห็นของสถานประกอบการในเรื่องสัดส่วนการจ้างงานคนพิการ การส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการ และ การจัดสัมมนา และควรประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ในการเปิดตำแหน่งและยกเว้นระเบียบในการเข้าทำงานให้แก่คนพิการ

๒.๕ กระทรวงแรงงานและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ควรกำหนดระเบียบและเงื่อนไขในการให้สัมมนา หรือ ความช่วยเหลือใดๆ ในการประกอบอาชีพของคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่สถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมายนอกเหนือจากมาตรา ๓๓ การจ้างงานตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด และ มาตรา ๓๔ การส่งเงินชดเชยเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๒.๖ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติควรให้การสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านงบประมาณ และให้ตระหนักถึงความสำคัญในการจ้างงานคนพิการ รวมทั้งการกำหนดให้มีอัตรากำลังสำหรับปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม

๒.๗ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและกรมการจัดหางาน ควรจะมีการบูรณาการกันในการปฏิบัติตามกฎหมายในมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ มากกว่าที่เป็นอยู่หรืออาจจะมอบให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานโดยมีกระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานสนับสนุน

๒.๘ ควรมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ทั้งของสถานประกอบการภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐอย่างจริงจังและหากพบการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวก็ควรมีการดำเนินคดีหรือดำเนินการตามแนวทางที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัดต่อไป

๕.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีจำแนกประเภทความพิการ ความรุนแรงของการพิการ ความต้องการมีงานทำทั้งในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ วุฒิการศึกษา ความต้องการในการฝึกอบรมทักษะอาชีพ ความสามารถในการเดินทางด้วยตนเอง และที่อยู่ปัจจุบัน โดยกำหนดตำแหน่งงานที่เหมาะสมกับคนพิการแต่ละประเภทและให้กรมการจัดหางานนำข้อมูลไปใช้ในการจัดหางาน และควรมีการสำรวจตำแหน่งงานที่สถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐมีความต้องการคนพิการเข้าทำงานในลักษณะงานใด เพื่อให้มีการประสานงานเกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิการทำงานของคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ควรมีการศึกษาในด้านการเตรียมความพร้อมของคนพิการ ซึ่งเป็นงานที่ต้องบูรณาการกันหลายภาคส่วน ตั้งแต่การศึกษาในระบบ การฝึกอบรมอาชีพเพื่อทำงานในสำนักงาน หรือ โรงงาน โดยจัดหลักสูตรการฝึกให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยให้สถานประกอบการแจ้งความประสงค์หลักสูตรที่ต้องการให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานฝึกอบรม หรือ อาจจะให้สถานประกอบการดำเนินการฝึกอบรมคนพิการก่อนรับเข้าทำงานโดยสามารถนำค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมไปหักลดหย่อนภาษีได้รวมถึงการเตรียมความพร้อมในด้านการเข้าถึงสังคม ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๓) ควรมีการศึกษาเชิงลึกในเรื่องวิธีการบูรณาการ ระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้แต่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อัตรากำลังและการพัฒนาอัตรากำลัง สำนักงานประมาณ องค์กรเอกชนและสมาคมตลอดจนมูลนิธิ เกี่ยวข้องกับคนพิการ ถึงระบบข้อมูล ขั้นตอน วิธีการ และการปฏิบัติ ว่ายังมีปัญหาข้อขัดข้อง ในการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไรบ้างทั้งราชการส่วนกลาง(รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ) ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน และจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร รวมทั้งระบบของคนพิการ (และผู้เกี่ยวข้อง) ที่จะต้องรองรับต่อไป

๔) ควรมีการศึกษาวิจัยบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในท้องถิ่นทุกระดับทั้งในระดับกรุงเทพมหานครและในจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านชุมชนต่างๆ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการตั้งแต่การประสานการขึ้นทะเบียนคนพิการในทุกพื้นที่ในเขตการดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ความช่วยเหลือและการสงเคราะห์คนพิการไม่ว่าจะเป็นการให้เบี้ยสงเคราะห์คนพิการ การดูแลให้ทุนประกอบอาชีพต่างๆ การเอื้ออาทรในการนำผู้พิการไปรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล รวมตลอดทั้งการจ้างงานคนพิการ เนื่องจากมีงบประมาณพอที่จะสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวได้ แต่เนื่องจากยังมีความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ช่วยดำเนินการในการสงเคราะห์และการจ้างงานคนพิการมากพอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ยังมีข้อขัดข้องในเรื่องอัตรากำลัง เรื่องงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ซึ่งหากสามารถสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในเรื่องมีศูนย์บริการช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับท้องถิ่นก็จะทำให้การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเฉพาะในมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และ มาตรา ๓๕ ได้ผลและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

